

Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Inhoudsopgave

1. Missie	3
2. Doelstellingen	4
2.1 <i>Uitgangspunten</i>	4
2.2 <i>Doelstellingen</i>	5
3. Implementatie.....	7
a. <i>Screening</i>	7
b. <i>Engagement</i>	11
c. <i>Stemmen</i>	13
d. <i>Positieve selectie van maatschappelijk verantwoorde beleggingen</i>	14
4. Governance.....	15
4.1 <i>Rapportage</i>	15
4.2 <i>Periodieke evaluatie</i>	15
Appendix 1. Ethische principes	16
<i>Milieu</i>	16
<i>Maatschappij</i>	18
<i>Goed bestuur</i>	22
Appendix 2: Afkortingen	24

1. Missie

De Goudse wil haar activiteiten op een maatschappelijk verantwoorde manier uitvoeren. Zowel met onze bedrijfsvoering als onze beleggingen, waar dit document zich op focust, wil De Goudse een positieve bijdrage leveren aan duurzame en maatschappelijke ontwikkelingsdoelstellingen.

De Goudse baseert haar beleid op een sterk gevoel van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Niet alleen ten opzichte van onze polishouders, verzekeringsadviseurs, aandeelhouders en medewerkers. Maar ook tegenover andere belanghebbenden. Alles wat onze medewerkers doen, moet maatschappelijk verantwoord zijn en zijn gebaseerd op moraliteit, zorgvuldigheid, geloofwaardigheid, loyaliteit en collegialiteit. De Goudse voelt zich verantwoordelijk voor de maatschappij en wil een bijdrage leveren aan een goede leefomgeving. De beleggingen van De Goudse zijn expliciet een manier om haar brede duurzaamheidsdoelstellingen in te vullen en te bereiken.

De Goudse is een institutionele belegger die haar vermogen, reserves en voorzieningen voor eigen rekening en risico voornamelijk belegt in bedrijfs- en overheidsobligaties, hypotheek, aandelen, (indirect) vastgoed, infrastructuur (hernieuwbare energie), land en MKB-leningen (midden- en kleinbedrijf). Een groot deel van deze beleggingsportefeuille wordt intern door de afdeling Beleggingen beheerd. Beleggingen in hypotheek, direct vastgoed, aandelen, land, MKB-leningen en infrastructuur worden grotendeels via fondsen door verschillende externe partijen beheerd. De omvang van de beleggingsportefeuille is ca. € 2,5 miljard (per 2024).

Beleggingsfondsen die gekoppeld zijn aan zogenoemde unit-linked polissen worden door externe vermogensbeheerders beheerd en hebben een omvang van ca. € 730 miljoen (per 2024). Deze beleggingen vallen onder het duurzaam beleggingsbeleid van externe vermogensbeheerders, waarbij De Goudse monitort in hoeverre de beleggingen in lijn zijn met het Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen van de Goudse. Bij afwijkingen daarop zal De Goudse daarover in overleg gaan met desbetreffende vermogensbeheerder.

De Goudse vindt dat alle beleggingen voor eigen rekening en risico, in beginsel, op een maatschappelijk verantwoorde wijze belegd moeten worden, waarbij De Goudse bij haar beleggingsbeslissingen naast financiële criteria rekening houdt met criteria met betrekking tot milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur (in het Engels aangeduid als ESG -Environmental, Social and Governance-criteria). Met onze beleggingen wil De Goudse ondermeer bijdragen aan het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties, zoals door de vermindering van de CO₂-uitstoot van beleggingen. Deze doelstellingen samen vormen de basis voor een duurzame samenleving.

Omdat de interne resources van De Goudse beperkt zijn, is het belangrijk om samen te werken met andere (markt)partijen en Ngo's (Niet-gouvernementele organisaties), vooral op het gebied van research en informatie. Hierdoor kan een degelijke uitwerking en uitvoering van het beleid ondersteund worden.

2. Doelstellingen

2.1 Uitgangspunten

De Goudse heeft zich gecommitteerd aan een aantal in Nederland gemaakte beleidsafspraken in de financiële sector. Deze zijn:

- het IMVO Convenant Verzekeringssector (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen);
- commitment van de financiële sector aan het Klimaatakkoord;
- de Nederlandse Stewardship Code.

Deze commitments en de bijbehorende verplichtingen zijn een integraal onderdeel van het MVO beleid van De Goudse.

Daarnaast heeft De Goudse zich op internationaal gebied gecommitteerd aan toonaangevende principes en de daarin beschreven (fundamentele) uitgangspunten. Het gaat daarbij om:

- de OESO-richtlijnen voor Multinationale Bedrijven (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling);
- de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties (UNGP);
- de Global Compact principes van de Verenigde Naties.

Zoals beschreven heeft De Goudse (als organisatie) als vertrekpunt het bijdragen aan een goede leefomgeving. Dat bestaat uit twee delen. Ten eerste het voorkomen van een negatieve bijdrage. Voor de beleggingen wordt dit ingevuld door te voldaan aan bovenstaande principes. Bedrijven die zich schuldig maken aan het overtreden van deze principes worden uitgesloten van belegging door De Goudse. Daarnaast wil De Goudse een positieve bijdrage leveren. Hiervoor heeft zij een aantal relevante thema's geselecteerd die materieel zijn voor zowel het financiële rendement (mitigeren van ESG-risico's) als voor de reële wereld.

2.2 Doelstellingen

De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's- Sustainable Development Goals) zijn een handvat om beleggingen te selecteren die een bijdrage kunnen leveren aan de realisering van de missie en doelstellingen van De Goudse. De Goudse heeft een aantal duurzame ontwikkelingsdoelstellingen geselecteerd die leidend zijn bij de samenstelling van beleggingsportefeuilles. Deze zijn:

- Klimaat: Klimaatactie (#13) en Betaalbare en duurzame energie (#7)
- Biodiversiteit: Level op land (#15) en Leven op het water (#14)
- Mensen- en arbeidsrechten: Eerlijk werk en economische groei (#8)
- Duurzame steden en gemeenschappen (#11)

Om het beleid van De Goudse verder te concretiseren, zodat het toepasbaar en meetbaar wordt, streeft De Goudse ernaar om kwantitatieve doelstellingen vast te stellen. De doelstellingen gaan zowel over de internationale normen en standaarden (2.1) als over de onderwerpen die als belegger het meest materieel zijn om een duurzame samenleving te bereiken. De doelstellingen zijn waar mogelijk afgestemd op internationaal geaccepteerde en wetenschappelijke transitiepaden. De voortgang op doelstellingen wordt periodiek gemeten en gerapporteerd. Wanneer mogelijk en wenselijk wordt er bijgestuurd. Ook de manier van meten en van rapporteren sluit aan bij internationale standaarden en ontwikkelde methodes. Zo wordt bijv. de methodiek van PCAF gebruikt om de 'carbon footprint' te meten.

Hieronder volgt per geselecteerde SDG en onderwerp de doelstelling die De Goudse hanteert:

Klimaat (SDG #7 en #13):

Ons wereldwijde energiesysteem zal de komende tientallen jaren grote veranderingen ondergaan. Door een groeiende wereldbevolking en welvaart neemt de vraag naar energie toe. Goedkope fossiele brandstoffen worden schaarser, energieprijzen stijgen op de lange termijn en verdere opwarming van de aarde is zeer waarschijnlijk. Hierdoor is een verandering noodzakelijk in de manier waarop we energie gebruiken en produceren: een zogenoemde energietransitie. Dit is een grote, geleidelijke en wezenlijke verandering van het huidige energiesysteem in een energievoorziening die klaar is voor de toekomst en voor de grote uitdagingen waar de wereld voor staat. Daarbij kan het niet anders dan dat we tijdelijk afhankelijk blijven van vervuilende fossiele brandstoffen en omstreden kernenergie, terwijl we geleidelijk meer duurzame energie opwekken.

Doelstelling

De Goudse wil haar beleggingsportefeuille in lijn brengen met het klimaatakkoord van Parijs. Concreet betekent dit dat de beleggingen uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn. De Goudse heeft in 2024 een klimaatactieplan gepubliceerd met doelstellingen en bijbehorende tussentijdse doelen (55% reductie in 2030), waarmee het zal aantonen hoe de beleggingen in lijn zijn met het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 graden Celsius. Voor het meten en rapporteren van de CO₂-uitstoot maakt De Goudse gebruik van de systematiek van PCAF (Platform Carbon Accounting Financials) en het raamwerk van KPMG zoals is ontwikkeld onder de klimaatcommitment van de financiële sector. Een samenhangende doel is dat De Goudse vanaf 2030 niet meer in bedrijven belegt die omzet genereren met het uit de grond halen (upstream) van olie.

Biodiversiteit (SDG 14 & 15)

Biodiversiteit omvat alle planten, dieren en micro-organismen op aarde. Al deze soorten werken samen in een ecosysteem en zorgen zo voor evenwicht in de natuur. Als gevolg van landconversie, ontbossing, degradatie en overexploitatie veranderen land en zee en neemt de biodiversiteit af. Deze activiteiten verminderen het leefgebied van verschillende soorten. Recente inschattingen tonen aan dat meer dan een miljoen soorten met uitsterven bedreigd. Verlies van biodiversiteit heeft een negatieve impact op de bodemproductiviteit, de beschikbaarheid van water en verontreiniging. Dit leidt tot een grotere behoefte aan kapitaalinvesteringen om de productiviteit van het land te garanderen of de voorziening van natuurlijke en mariene hulpbronnen veilig te stellen. Bovendien zullen sommige sectoren, ook al zien zij geen directe gevolgen van biodiversiteitsverlies, juridische- en reputatie risico's lopen aangezien regeringen en consumenten reageren op de gevolgen van de bijdrage van bedrijven aan biodiversiteitsverlies.

Doelstelling

De Goudse wil met haar beleggingen natuurverlies tegengaan en bijdragen aan het herstel van biodiversiteit, in lijn met het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework.

Mensen- en arbeidsrechten (SDG #8):

Mensen- en arbeidsrechten omvatten kwesties zoals het waarborgen van goede arbeidsomstandigheden en werknemersrechten, het bestrijden van kinderarbeid, het beschermen van privacy en de landrechten van inheemse gemeenschappen. De Verenigde Naties hebben richtlijnen opgesteld, bekend als de United Nations Guiding Principles for Business and Human Rights, die wereldwijd worden erkend. Deze richtlijnen stellen dat bedrijven de verantwoordelijkheid hebben om mensenrechten te respecteren en bieden praktische richtlijnen voor hoe bedrijven dit kunnen doen. Bedrijven dienen proactief mogelijke risico's te identificeren en aan te pakken op alle locaties waar ze actief zijn, een proces dat bekend staat als gepaste zorgvuldigheid of 'due diligence'.

De Goudse wil vanuit principieel oogpunt dat bedrijven geen mensenrechten schenden of winsten maximaliseren ten koste van werknemers. Daarnaast kunnen schendingen van mensen- en arbeidsrechten tot zowel een direct financieel materieel risico in de portefeuille leiden, als tot systeemrisico's. Toenemende armoede en ongelijkheid kan leiden tot economische instabiliteit en hiermee tot minder voorspoedige economische welvaart, wat een systeemrisico vormt voor de Goudse. Bedrijven die mensen- en arbeidsrechten schenden kunnen slecht in het nieuws komen, en zijn vaak een indicator van slecht ondernemingsbestuur. Mensen- en arbeidsrechten zijn hiermee ook vanuit beleggersperspectief zeer relevante onderwerpen.

Doelstelling

De Goudse wil met haar beleggingen bijdragen aan een eerlijke samenleving waarin mensen- en arbeidsrechten worden gerespecteerd om zo de gelijkheid en voorspoed voor zoveel mogelijk mensen te bevorderen. Het concrete doel is om geen investeringen in portefeuille te hebben die strijdig zijn met internationale richtlijnen op het gebied van mensen- en arbeidsrechten (zie Appendix 1 voor het overzicht van deze richtlijnen).

Tot slot wil De Goudse dus geen investeringen in haar beleggingsportefeuilles die de internationale principes schenden zoals verwoord in de OESO richtlijnen, UNGC en UNGP.

3. Implementatie

De Goudse geeft uitvoering aan de bovenliggende doelstellingen via drie verschillende instrumenten: 1) screening (en eventueel uitsluiting); 2) engagement en stemmen (samen stewardship); 3) impact investeringen.

a. Screening

De Goudse integreert ESG-factoren in het beleggingsproces. Dit wordt zowel gedaan bij de beleggingsbeslissingen voor actieve portefeuilles die door De Goudse worden beheerd als in de selectie van (nieuwe) beleggingsfondsen. Bij de selectie van de beleggingsfondsen wordt aandacht besteed aan het ESG-beleid van deze beheerders. Dit beleid moet minimaal voldoen aan de eigen standaarden van De Goudse. De Goudse blijft de ontwikkelingen van het ESG-beleid bij deze externe beheerders monitoren via publicaties, het opvragen van informatie en via monitoring van de beleggingen door de ESG adviseur van De Goudse.

Waar nodig zal De Goudse een gesprek aangaan met de vermogensbeheerder om hun beleid ter discussie te stellen en te beïnvloeden. Wanneer het beleid van het beleggingsfonds over tijd teveel gaat afwijken en er geen bereidheid is van de fondsbeheerder om aanpassingen te doen dan kan De Goudse overgaan tot het selecteren van een andere fondsbeheerder, waarmee het ESG beleid van De Goudse en de beleggingen weer meer in lijn komen met elkaar. Hiermee is ESG een expliciet onderdeel van de beoordeling van de performance van zowel de fondsbeheerder als het beleggingsfonds.

De Goudse doet dit om zo duurzaamheidsrisico's in deze portefeuilles te beperken en dat, in lijn met de SFDR, alleen wordt belegd in entiteiten die geen ernstige afbreuk doen aan het bereiken van de duurzaamheidsdoelen ('do no significant harm') en die Good Governance laten zien. Met Good Governance wordt aansluiting gezocht bij de principes zoals opgenomen in de SFDR. Het bestaat uit een reeks principes van en praktijken die bedrijven moeten naleven, waaronder:

1. **Solide managementstructuren** – Bedrijven moeten effectieve bestuursmodellen en controlemechanismen hebben.
2. **Relaties met werknemers** – Goede arbeidsomstandigheden en eerlijke behandeling van werknemers zijn vereist.
3. **Beloning van personeel** – Eerlijke en transparante beloningsstructuren die niet leiden tot buitensporige risico's.
4. **Naleving van belastingregels** – Bedrijven moeten ethische en transparante belastingpraktijken hanteren.

Naast de ESG-integratie in het beleggingsproces maakt De Goudse jaarlijks een beoordeling van de grootste duurzaamheidsrisico's in de beleggingsportefeuille. De duurzaamheidsrisico's, die op moment van schrijven de grootste potentiële impact hebben, zijn klimaatrisico's en biodiversiteitsrisico's.

Ethische principes

De Goudse (via haar ESG adviseur) beoordeelt elk kwartaal of de bedrijven in het beleggingsuniversum nog voldoen aan de door de Goudse gestelde (onder)grens, de zogenaamde ethische principes. Bedrijven die niet voldoen aan de ethische principes worden op de uitsluitingslijst geplaatst. Hiermee vormt de set aan principes de ethische ondergrens. Deze principes zijn uitgewerkt in Appendix 1 bij dit beleid.

De Goudse doet dit door het ESG due-diligence proces toe te passen, wat is gebaseerd op basis van de OESO-richtlijnen, de UNGP en de UN Global Compact principes. Tenminste één keer per kwartaal, of wanneer er nieuwe beleggingen worden overwogen, wordt beoordeeld of bedrijven en landen voldoen aan het MVB beleid van De Goudse. Daarbij maakt De Goudse gebruik van ESG-analyses en ratings van externe partijen. De Goudse zal bij de selectie van nieuwe beleggingen zoveel als mogelijk rekening houden met ESG gerelateerde overwegingen. Dit gaat zowel op voor de fondsbeleggingen als intern beheerde portefeuilles.

Appendix 1 geeft een overzicht van alle onderwerpen die de Goudse als ethische (onder)grens classificeert. De Goudse belegt principieel niet in bedrijven die niet voldoen aan de beschreven criteria in Appendix 1. Deze bedrijven worden op de uitsluitingslijst van De Goudse geplaatst.

ESG-integratie

De Goudse integreert verschillende ESG-factoren in de totstandkoming van de selectie van staats- en bedrijfs obligatieportefeuilles. Deze ESG factoren zijn naast de beschreven ethische ondergrens gebaseerd op een zogenoemde dubbele materialiteitsassessment. Daarbij wordt gekeken naar de impact van de beleggingen/bedrijven op de directe omgeving en de impact van de omgeving op de beleggingen/bedrijven. Hiermee worden ESG risico's en kansen geïdentificeerd. De Goudse verwacht van de bedrijven waarin zij investeert dat met name de ESG risico's zijn geconstateerd en worden gemitigeerd door de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd. Om dit inzichtelijk te maken verwacht De Goudse dat bedrijven hierover rapporteren. Zo verwacht De Goudse dat bedrijven internationale en/of sectorstandaarden voor duurzame verslaglegging adopteren, zoals bijvoorbeeld de GRI G4-verslagleggingsrichtlijn, TCFD en/of de TNFD-rapportage.

De toegepaste indicatoren (de manier van meten en analyseren) kunnen afwijken tussen bedrijven en landen.

In de hoofdstukken die volgen wordt beschreven met welke factoren de Goudse rekening houdt in samenstelling van de portefeuille.

Klimaat

De Goudse verwacht van bedrijven dat zij over hun scope 1, 2 en 3 (waar mogelijk) uitstoot van broeikasgassen rapporteren, en dat zij stappen nemen om de CO₂-uitstoot te reduceren in lijn met de klimaatdoelstellingen van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden. Een belangrijk onderdeel van de CO₂-reductie bij de bedrijven waar De Goudse in belegt is de overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen. Hierin maakt De Goudse onderscheid tussen verschillende transitiepaden, afhankelijk van de sectoren waarin bedrijven actief zijn. Zo verwacht De Goudse een snellere transitie naar duurzame energiebronnen van bijvoorbeeld de maakindustrie dan van de chemie-industrie.

De Goudse verwacht van olie- en gasbedrijven dat zij opereren in lijn met het transitiepad om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden Celsius. Dit betekent dat de bedrijven uiterlijk in 2050 klimaatneutraal opereren, zowel vanuit de directe CO₂-uitstoot veroorzaakt door eigen bronnen binnen de organisatie (scope 1), de indirecte CO₂-uitstoot door opwekking van ingekochte en verbruikte elektriciteit- of warmte (scope 2) en ook de indirecte uitstoot van CO₂ bij het gebruik van energieproducten (scope 3). Vanaf 2030 belegt De Goudse helemaal niet meer in bedrijven die omzet genereren met het uit de grond halen (upstream) van olie.

Biodiversiteit

De Goudse verwacht van bedrijven dat zij:

- Het mensenrecht op het vlak van water respecteren en hun verantwoordelijkheid erkennen;
- Transparant zijn over hun afhankelijkheid van water en de kwantiteit en kwaliteit ervan), inclusief de identificatie van hotspots van reputatierisico's, operationele en wettelijke waterrisico's in de waardeketen, de potentiële materialiteit van die risico's en mitigatiestrategieën, waaronder beleid, actieplannen en controlepraktijken;
- Beschermen van watervoorraden (oppervlakte- en grondwater) en toekomstige watervoorraden om waterzekerheid te garanderen.
- Vermijden van activiteiten in gebieden met een hoge waterstress of, voor activiteiten in gebieden met waterstress, ervoor zorgen dat de onderliggende oorzaken van waterstress op verantwoorde wijze en volledig worden aangepakt, en bijdragen aan een beter beheer;
- Vermijd gebruik of (her)gebruik water zo efficiënt mogelijk;
- Streven naar nul impact op de waterkwaliteit (vervuiling voorkomen of water na gebruik zuiveren);

De Goudse verwacht van bedrijven dat zij terughoudend zijn in het produceren dan wel gebruiken van genetisch gemodificeerde producten en voldoen aan de EU-regelgeving over het gebruik en de bekendmaking van genetisch gemodificeerde producten. Daarnaast verwacht De Goudse van dergelijke activiteiten op het gebied van genetisch materiaal en gentechnologie vinden alleen plaats als zij voldoen aan de toestemmings- en verwerkingseisen zoals beschreven in het VN-Verdrag over biologische diversiteit en de daarmee verband houdende richtlijnen van Bonn of het Nagoyaprotocol. De productie van of de handel in levende genetisch gemodificeerde organismen mag alleen plaatsvinden als daarvoor toestemming is verkregen van het invoerende land en aan alle eisen van het Protocol van Cartagena over bioveiligheid, een aanvulling op het Verdrag over biologische diversiteit (VBD), is voldaan.

Niet alle bovenstaande verwachtingen zijn meetbaar of controleerbaar. De Goudse en haar partners spannen zich in om zoveel als mogelijk inzicht te krijgen en te verschaffen over de voortgang over deze onderwerpen. Het sturen binnen de beleggingen aan de hand van bovenstaande verwachtingen, is daarmee niet altijd mogelijk.

Mensen- en arbeidsrechten

De Goudse wil niet beleggen in bedrijven of landen die (inter)nationale principes schenden op het gebied van arbeidsstandaarden en streeft ernaar om vooral te investeren in bedrijven die hun werknemers een leefbaar loon betalen. Hiervoor sluit De Goudse aan bij de definitie van leefbaar loon van de Global Living Wage Coalitie: "Het loon dat een werknemer voor een standaard werkweek op een bepaalde plaats ontvangt en dat voldoende is om de werknemer en zijn gezin een behoorlijke levensstandaard te bieden. De elementen van een behoorlijke levensstandaard omvatten voedsel, water, huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, vervoer, kleding en andere essentiële behoeften, waaronder voorzieningen voor onverwachte gebeurtenissen". Deze punten **zijn een aanvulling** op de ethische principes met betrekking tot mensen- en arbeidsrechten.

b. Engagement

De Goudse is een betrokken aandeelhouder en maakt waar mogelijk gebruik van haar aandeelhoudersrechten. De Goudse wil ondernemingen aanspreken op hun verantwoordelijkheid om langetermijnwaarde te creëren voor alle belanghebbenden. Vanwege efficiency redenen investeert De Goudse in aandelenbeleggingsfondsen. Bij de selectie van deze fondsen wordt gekeken naar het stewardship beleid van de vermogensbeheerder. Hiermee borgt De Goudse dat namens haar dialogen met ondernemingen en wordt gestemd op de aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waar het in belegt.

De Goudse wil dat er namens haar een dialoog wordt gevoerd op drie verschillende onderwerpen, deze sluiten aan bij de thema's die de Goudse extra aandacht wil geven en waar het doelstellingen op heeft gesteld. Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende engagement thema's, de belangrijkste doelstellingen en de onderwerpen die daarbij horen.

Tabel 1: overzicht engagement thema's en bijbehorende onderwerpen

Thema	Doel	Voorbeelden van onderwerpen
Klimaat	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijven aanzetten hun scope 1, 2 en 3 koolstof uitstoot in lijn te brengen met een 1,5 graden pad.• Bedrijven aanzetten hun strategie- en investeringsplannen in lijn te brengen met een 1,5 graden pad.	<ul style="list-style-type: none">• Het zetten van koolstof reductiedoelstellingen• Transitie van gebruik van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare brandstoffen• In lijn brengen van lobbyactiviteiten met het Parijs Akkoord
Biodiversiteit	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijven aanzetten ontbossing in de toeleveringsketen te minimaliseren	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijven geven een 'zero-deforestation' commitment• Bedrijven stellen beleid op om ontbossing tegen te gaan• Transparantie over de gebruikte grondstoffen in de toeleveringsketen en de bijbehorende ontbossingsrisico's
Mensen- en Arbeidsrechten	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijven stimuleren hun verantwoordelijkheid te nemen in het voorkomen en beperken van zowel de eigen negatieve impact als die in de toeleveringsketen	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijven voldoen aan de UN GP's• Toepassen van het herstel en verhaal mechanisme• Bedrijven geven een definitie- en beleid op leefbaar loon- en inkomen

	• Bedrijven stimuleren tot het betalen van een leefbaar loon- en inkomen in de toeleveringsketen	• Bedrijven werken samen met vakbonden en andere stakeholders om zo een leefbaar loon en inkomen te bevorderen

Zoals aangegeven is dit onderdeel van de selectie als periodiek overleg met de geselecteerde vermogensbeheerders.

Engagement met Nederlands Beursgenoteerde ondernemingen

De Goudse is sinds 2014 deelnemer van Eumedion, een Nederlandse samenwerking van institutionele investeerders. De missie van Eumedion is het corporate governance, milieu- en sociale (ESG) beleid en de prestaties van beursvennootschappen te verbeteren en zijn deelnemers te stimuleren ook naar hun eigen ESG- prestaties te kijken. Ook wil de stichting de acceptatie en naleving van de standaarden en richtlijnen op zowel het terrein van corporate governance als duurzaamheid door beursgenoteerde bedrijven en institutionele beleggers bevorderen, met name in Nederland.

In samenwerking met andere deelnemers van Eumedion wordt op aandeelhoudersvergaderingen van Nederlandse beursgenoteerde bedrijven het woord gevoerd en vragen gesteld over het ESG-beleid van deze bedrijven. Ook buiten de aandeelhoudersvergaderingen om wordt contact onderhouden met de besturen van deze Nederlandse bedrijven over het ESG-beleid. Hoewel De Goudse geen directe beleggingen meer heeft in aandelen van individuele bedrijven blijft ze Eumedion ondersteunen om op deze manier een bijdrage te leveren aan marktontwikkelingen en het motiveren van bedrijven.

Klimaat en biodiversiteit

De Goudse voert via een externe service provider engagement op de onderwerpen klimaat- en biodiversiteit. Het richt zich op bedrijven die veel CO₂ uitstoten, en op bedrijven die een grote bijdrage leveren aan ontbossing. Via engagement stimuleert de Goudse bedrijven om CO₂-uitstoot in lijn te brengen met het Parijs Akkoord, samen met het publiceren van een strategie- en investeringsplannen om dit te realiseren. Naast de eigen bedrijfsvoering verwacht de Goudse van bedrijven waarin het belegt dat zij niet deelnemen aan (indirecte) lobby's om het klimaatbeleid van overheden te verzwakken. Voor het engagement op biodiversiteit stimuleert de Goudse bedrijven om ontbossing in de toeleveringsketen tegen te gaan. De Goudse vraagt (via haar ESG adviseur) bedrijven beleid op te stellen dat ontbossing tegengaat, en dit vervolgens ook in de strategie te integreren.

Mensen- en arbeidsrechten

De Goudse voert engagement op de onderwerpen mensenrechten en arbeidsrechten en zet zich in om naleving te geven aan de richtlijnen zoals beschreven in de UNGP's. De Goudse zet waar mogelijk haar invloed die het heeft als belegger in om bedrijven te stimuleren hun verantwoordelijkheid te nemen in het voorkomen en beperken van negatieve impact. Als onderdeel van de dialoogprogramma's stimuleert de

Goudse, via haar engagement serviceprovider, bedrijven om herstel- en verhaal mechanismen op te zetten voor verschillende groepen belanghebbenden die negatief kunnen zijn of worden beïnvloed door acties van het bedrijf waarin wordt belegd (of in de waardeketen van het bedrijf waarin wordt geïnvesteerd). Ook stimuleert het bedrijven tot het betalen van een leefbaar loon en inkomen in de toeleveringsketen.

Uitvoering & escalatie

De Goudse vindt het belangrijk dat er dialoog wordt gevoerd aan de hand van doelstellingen en bijbehorende mijlpalen. De Goudse houdt overzicht over de voortgang op de doelstellingen, en is het bereid te escaleren als de voortgang niet snel genoeg gaat. Als een laatste redmiddel kan De Goudse een bedrijf uitsluiten uit haar directe beleggingen om de betrokkenheid bij aanhoudende negatieve effecten te stoppen. Uitsluiten lost de negatieve impact niet op, het wordt daarom ook alleen als laatste oplossing gezien wanneer een engagement niet succesvol is. Zorgen met betrekking tot de betrokkenheid van De Goudse bij negatieve impact kunnen ook onder de aandacht worden gebracht via het Nederlandse Nationaal Contactpunt (NCP) voor de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, dat deel uitmaakt van de Ministerie van Buitenlandse Zaken en dat het officiële Nederlandse instituut is om specifieke incidenten met betrekking tot de OESO-richtlijnen aan te pakken. Het NCP kan de betrokken partijen assisteren bij het vinden van een oplossing om verdere escalatie te voorkomen.

Het thematische engagement op klimaat en biodiversiteit voert een externe partij uit voor de Goudse (als onderdeel van een breder engagementprogramma). Daarnaast wordt er engagement uitgevoerd door de fondsmanagers van de beursgenoteerde aandelenportefeuilles waar de Goudse in is belegd.

Rapportage

Wanneer in aandelenfondsen wordt belegd zal De Goudse van de fondsbeheerder minimaal jaarlijks een rapportage van de engagementactiviteiten willen ontvangen en die waar nodig bespreken.

c. Stemmen

Via proxy voting (elektronisch stemmen) wordt waar mogelijk voor alle individuele aandelen in de portefeuille gestemd op de aandeelhoudersvergaderingen die daarvoor in aanmerking komen. Ook op de participantenvergaderingen van de beleggingsfondsen in onze portefeuille wordt van het stemrecht gebruik gemaakt.

De Goudse kan bovendien het stemrecht gebruiken als een escalatiemiddel om bedrijven aan te moedigen stappen te zetten in de verduurzaming van hun bedrijfsvoering. Dit kan een gevolg zijn op beperkte voortgang die er wordt geboekt in een engagement, waarbij De Goudse kan overwegen te stemmen tegen het bestuur of een aandeelhoudersresolutie te steunen of in te dienen.

De Goudse wil de mogelijkheid in de markt om met name aandelen short te gaan en daarnaast het stemrecht te gebruiken om tegen het belang van de onderneming in te gaan, niet faciliteren. Daarom sluit De Goudse het uitlenen (securities lending) van de beleggingen aan andere marktpartijen/beleggers uit.

d. Positieve selectie van maatschappelijk verantwoorde beleggingen

Een steeds groter gedeelte van de beleggingsportefeuille wordt geïnvesteerd in beleggingen die een positieve bijdrage leveren aan duurzame en maatschappelijke doelstellingen.

De geselecteerde beleggingen hebben gemeenschappelijk als doel een bijdrage te leveren aan één of meerdere Sustainable Development Goals. Zoals eerder aangegeven wil De Goudse expliciet bijdragen aan de volgende SDGs:

- Betaalbare en duurzame energie (SDG 7) en klimaatactie (SDG 13):
De Goudse heeft de ambitie om ten minste 10% van alle obligaties te beleggen in obligaties die als duurzaam gekwalificeerd worden onder de Green Bond Principles (GBP). Deze doelstelling gaat zowel op voor bedrijfsobligaties als voor staatsobligaties. Daarbij belegt De Goudse in de ontwikkeling en exploitatie van o.a. windmolenparken en zonneweides, zowel in Europa als wereldwijd.
- Eerlijk werk en economische groei (SDG 8):
De Goudse belegt in leningen aan het MKB in Nederland om de groei en werkgelegenheid in deze sector te bevorderen. Bovendien investeert De Goudse in vastgoed op campussen van universiteiten in Nederland om o.a. innovatie en samenwerking tussen bedrijven en universiteiten te faciliteren en te bevorderen.
- Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11):
De Goudse belegt in huurwoningen in het 'middensegment' om bij te dragen aan de beschikbaarheid van betaalbare en kwalitatief goede woningen met een hoog duurzaamheidsniveau.

Naast deze specifieke beleggingen per SDG belegt De Goudse ook in sociale obligaties en duurzaam beheerde landbouwgronden.

4. Governance

De Goudse monitort op continue basis de mate waarin beleggingen compliant zijn met het beleid en bijdragen aan de gestelde doelstellingen van De Goudse. Dit gebeurt op basis van rapportages die De Goudse ontvangt over beleggingen van de ESG-services partner en externe fondsmanagers. De rapportages worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Werkgroep Beleggingen en het Bestuur. De uiteindelijk verantwoordelijkheid voor het brede duurzaamheidsthema inclusief beleggingen is aan het Bestuur van De Goudse. Het kennisniveau van de leden wordt geborgd door een combinatie van kennissessies onder andere verzorgd door de ESG adviseur, interne kennisoverdracht en externe educatie.

Als input voor beleids- (door)ontwikkeling is De Goudse constant in contact met haar stakeholders. Dit zijn haar klanten, toezichhouders, de brede financiële sector, Verbond van Verzekeraars, bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, duurzaamheids-experts en NGO's. Hiermee houdt De Goudse gevoel bij sociaal maatschappelijke ontwikkelingen en hun (financiële) impact.

4.1 Rapportage

Om de voortgang op de (lange termijn) doelstellingen te monitoren, screent De Goudse op kwartaalbasis haar beleggingen en ontvangt De Goudse elk kwartaal een rapportage. Deze rapportage bevat in ieder geval de volgende elementen:

1. Het deel van de portefeuille wat in overtreding is met de ethische principes van De Goudse.
2. Het deel van de portefeuille dat risico loopt als gevolg van klimaatverandering (zowel fysieke als transitierisico's)
3. De uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van de reductiedoelstelling
4. Het percentage duurzame obligaties in de portefeuille met een verdeling naar zogenoemde green, social en blue bonds.
5. Het deel van de portefeuille wat een positieve bijdrage levert aan de doelstellingen van De Goudse.

4.2 Periodieke evaluatie

Het duurzaamheidslandschap is constant in ontwikkeling. Er kunnen daarmee in de toekomst nieuwe en/of andere duurzaamheidsthema's relevant zijn voor De Goudse. Ook kunnen maatschappelijke ontwikkelingen zoals nieuwe wet- en regelgeving of veranderende consumentenvraag bijdragen aan de noodzaak voor een aanscherping van het beleid. Er wordt beoordeeld of het beleid nog alle relevante thema's bevat en of de portefeuille nog passend is.

Naast de eigen beleggingen investeert De Goudse vanuit efficiency redenen in beleggingsfondsen. Bij de selectie en monitoring van deze fondsen speelt ESG een prominente rol. Zoveel als mogelijk voldoen de fondsen aan het MVB beleid van De Goudse.

Appendix 1. Ethische principes

De Goudse verwacht van bedrijven waarin het investeert dat zij de criteria die in dit beleidsdocument zijn uiteengezet ook expliciet opnemen als criterium in overeenkomsten met onderaannemers en leveranciers.

Milieu

Dierenwelzijn

De Goudse beschouwt producten of bedrijven die schadelijk zijn voor de menselijke (geestelijke) gezondheid en/of het dierenwelzijn als overtreding van haar ethische principes. Daar worden de volgende elementen onder verstaan:

1. Alle tabaksfabrikanten;
2. Bedrijven met een omzet van meer dan 5% uit de levering, detailhandel en distributie van tabak;
3. Alle bedrijven actief in pornografie;
4. Bedrijven met een omzet van meer dan 5% uit het aanbieden, exploiteren, produceren, in licentie geven of ondersteunen van gok-, loterij- en andere spelen of met het vervaardigen en verkopen van de desbetreffende uitrusting;

Bovendien is de visie van De Goudse dat menselijke interactie met dieren op een verantwoordelijke en voorzichtige manier moet plaatsvinden. Als diervriendelijke alternatieven voorhanden zijn, dienen deze altijd de overhand te hebben vindt dat dierproeven alleen mogen plaatsvinden wanneer is aangetoond dat het van cruciaal belang is voor de samenleving, zoals voor medische tests, wanneer er geen alternatie beschikbaar is of wanneer het wettelijk verplicht is de veiligheid van producten op dieren te testen. De Goudse verwacht van bedrijven die gebruik maken van dierproeven of proefdieren gebruiken, handelen in overeenstemming met de REACH-verordening of de zogenaamde 3R-strategie (Replace, Reduce, Refine) toepassen. De Goudse houdt toezicht op de inspanningen die bedrijven zich getroosten om alternatieven zonder dieren te vinden en te valideren. Bedrijven die dit niet dit niet proberen, worden geacht voor uitsluiting in aanmerking te komen. De Goudse verwacht ook dat organisaties transparant zijn over hun dierproeftestmethoden en -beleid. Wat dierenwelzijnsmisbruik betreft, verwacht De Goudse van bedrijven dat zij handelen in overeenstemming met de relevante internationale codes en overeenkomsten.

De Goudse sluit bedrijven uit die producten of diensten leveren die schadelijk zijn voor de menselijke (geestelijke) gezondheid. Ook beschouwt De Goudse betrokkenheid bij dierenwelzijn misstanden zonder bewezen acties om de leefomstandigheden van dieren te verbeteren, een reden voor uitsluiting. Concreet betekent dit dat De Goudse niet belegt in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, distributie of verkoop van exotisch leer, walvis(afgeleide) producten en bont.

Illegale milieuverontreiniging, lozing van giftige stoffen en milieuschade

Om te definiëren wat er wordt verstaan onder illegale milieuverontreiniging, lozing van giftige stoffen en milieuschade baseert De Goudse zich op de volgende internationale milieuverdragen, verklaringen en beste praktijken, en ook milieuwetten en -regelgeving om te bepalen of een bedrijf in strijd handelt met de ethische uitgangspunten van De Goudse:

1. Overeenkomst inzake watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels, 1971
2. UNESCO Werelderfgoedverdrag, 1972
3. Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES), 1975
4. Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, 1979
5. Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling, 1992
6. Het Earth Charter, 2000
7. Principe 7 van de VN Global Compact, 2000
8. Beschermde gebieden gedefinieerd door de Internationale Unie voor het Behoud van de Natuur (IUCN), categorieën I tot en met IV, 2008
9. IFC-prestatienormen voor sociale en ecologische verantwoordelijkheid, 2012
10. Het Klimaatakkoord van Parijs (UNFCCC), 2015.

De Goudse verwacht van bedrijven dat ze zich houden aan de richtlijnen in het CITES-verdrag, en verwacht dat deze bedrijven niet handelen in bedreigde planten/diersoorten op de CITES-lijsten. Mede op basis van bovenstaande uitgangspunten, belegt De Goudse niet in bedrijven die betrokken zijn bij bijzonder schadelijke activiteiten, waaronder mijnbouw op bergtoppen (MTR), het dumpen van afval in rivieren, illegale houtkap en winningsactiviteiten in beschermde gebieden, zoals benoemd onder uitgangspunt 1, 2 en 8.

Thermische kolen

De Goudse belegt niet in bedrijven die actief zijn in het winnen van thermische kolen. Daarnaast verwacht de Goudse dat energiebedrijven hun afhankelijkheid van energieopwekking met thermische kolen afbouwen over tijd. De Goudse belegt daarom niet in energiebedrijven die meer dan 25% omzet halen uit energie die is opgewekt met de verbranding van thermische kolen. De facto betekent deze aanpak dat er niet wordt belegd in bedrijven die jaarlijks meer dan 10 megaton thermische kolen produceren, en/of meer dan 5 GW aan elektriciteit opwekken met de verbranding van kolen. In 2027 zal de Goudse deze grens ophogen naar een maximum van 10% van de omzet uit energieopwekking uit kolen. In 2030 wil de Goudse helemaal niet meer beleggen in bedrijven die omzet halen uit energieopwekking met behulp van thermische kolen. De Goudse sluit bedrijven die betrokken zijn bij de ontwikkeling van nieuwe kolencentrales worden uit de portefeuille.

Onconventionele olie- en gas

Vanwege de schadelijke effecten van onconventionele energiebronnen, belegt De Goudse niet in bedrijven

die meer dan 7,5% van de omzet uit winning van Arctische olie/gas, teerzandolie en schalieolie/-gas. Bovendien verwacht De Goudse dat de afhankelijkheid van onconventionele energiebronnen over tijd worden afgebouwd en zal De Goudse de grens naar beneden bijstellen.

Conventionele olie- en gas

Kernenergie

Voor energiebedrijven wordt er gekeken naar de mogelijke betrokkenheid bij incidenten en ongelukken op basis van de International Nuclear Event Scale (INES). Er is sprake van een onverantwoorde omgang met kernenergie als betrokken bedrijven door eigen activiteiten of gedragingen ongelukken veroorzaken en/of incidenten laten escaleren. De INES waarden 1, 2 en 3 worden incidenten genoemd. Daarbij zijn er geen gevolgen voor de werknemers of de omgeving. Bij schaal 4 kunnen er veiligheidsrisico's optreden binnen de centrale, bijvoorbeeld door het vrijkomen van radioactieve stoffen binnen de gebouwen. Vanaf schaal 5 kan een ongeval gevolgen hebben voor de directe omgeving van de centrale. Schaal 7 is een zeer ernstig ongeval met een hoge uitstoot van radioactieve stoffen naar de omgeving van de kerncentrale. Fukushima en Tsjernobyl zijn ingedeeld in schaal 7. Energiebedrijven worden uitgesloten waar is aangetoond dat de ethische principes over nucleaire veiligheid van de International Atomic Energy Agency (IAEA) zijn geschonden.

Maatschappij

Internationale Sancties

Sancties zijn dwingende instrumenten die worden gebruikt als reactie op schendingen van het internationaal recht of de mensenrechten. Specifiek gaat het om de hieronder opgesomde voorschriften

1. Lijst van EU-sancties
2. Bijlage van EU-verordening nr. 269/2014
3. Bijlage van EU-verordening nr. 512/2014
4. Bijlage van EU-verordening nr. 833/2014

De Goudse sluit bedrijven uit van haar beleggingsuniversum waarvoor sancties zijn uitgevaardigd door internationale organisaties die handelen in het kader van de rechtsstaat, zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie.

Mensenrechten

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights die in juni 2011 unaniem zijn goedgekeurd door de UN Human Rights Council 2011, benadrukken de verantwoordelijkheid van bedrijven om de mensenrechten te respecteren. Deze verantwoordelijkheid, die ook wordt bevestigd in de beginselen 1 en 2 van Global Compact van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen voor multinationale bedrijven,

houdt in dat bedrijven moeten voorkomen dat ze via eigen bedrijfsactiviteiten bijdragen aan negatieve impact op de mensenrechten, en om impact voor de mensenrechten die verband houden met activiteiten in de keten te voorkomen, te verzachten of te verhelpen.

De verantwoordelijkheid van bedrijven om de mensenrechten te respecteren heeft minimaal betrekking op de internationaal erkende mensenrechten, opgeschreven in de International Bill of Rights. Afhankelijk van de omstandigheden kan het nodig zijn dat bedrijven rekening houden met aanvullende universele mensenrechtennormen, bijvoorbeeld met betrekking tot de bescherming van de mensenrechten van specifieke groepen zoals inheemse volkeren, vrouwen, gehandicapten, en migrerende werknemers en hun gezinnen. De Goudse beschouwt schendingen van de hierboven genoemde internationale mensenrechtenmechanismen als een schending van de ethische principes.

Arbeidsrechten

Fundamentele arbeidsrechten omvatten de afschaffing van kinderarbeid en de uitbanning van alle vormen van dwangarbeid, en ook de vrijheid van vereniging, de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandeling en de uitbanning van alle vormen van discriminatie op het gebied van werkgelegenheid. De Goudse streeft naar de uitbanning van alle vormen van discriminatie van sollicitanten, werknemers of klanten en vraagt van bedrijven waarin het investeert om beleid op te stellen om discriminatie op grond van geslacht, leeftijd, handicap, geloof of overtuiging, ras of etnische achtergrond en seksuele geaardheid tegen te gaan. Dit betreft ook specifiek discriminatie en exploitatie van migrantenarbeiders, waarbij De Goudse naast gelijke behandeling ook kritisch kijkt naar de arbeidsomstandigheden. Ook vraagt het van bedrijven om geen tolerantie te tonen tegen alle vormen van verbale, fysieke of seksuele intimidatie. De Goudse verwacht van de bedrijven waarin het investeert dat ze beleid en procedures opzetten en implementeren voor het afhandelen van werknemersklachten. Deze bedrijven moeten ook transparant zijn over hoe ze conflicten met werknemers oplossen, zonder de rol van vakbonden te belemmeren.

De Goudse laat zich leiden door internationale normen over arbeidsrecht en conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), over onder andere de bescherming van het moederschap en discriminatie in arbeid en beroep. Het beschouwt schendingen door bedrijven of hun belangrijkste leveranciers van de volgende verdragen als een schending van de ethische principes.

Kinderarbeid:

1. Minimumleeftijdverdrag, 1973 (IAO-verdrag nr. 138)
2. Verdrag inzake de rechten van het kind, 1989
3. Verdrag inzake de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (ILO-verdrag nr. 182)
4. Principe 5 van het UN Global Compact.

Slavernij

2. Slavernijverdrag, 1926
3. Conventie over dwangarbeid, 1930 (ILO-conventie nr. 29)
4. Aanvullend verdrag inzake de afschaffing van slavernij, de slavenhandel en instellingen en praktijken die vergelijkbaar zijn met slavernij, 1956
5. Afschaffing van het verdrag over dwangarbeid, 1957 (ILO-verdrag nr. 105)
6. Principe 4 van de VN Global Compact.
7. Rechten van de mens
8. Verklaring van de IAO over fundamentele beginselen en rechten op het werk en de follow-up ervan (1988, bijlage herzien 15 juni 2010)
9. Verdrag inzake vrijheid van vereniging en bescherming van het recht om zich te organiseren, 1948 (IAO-verdrag nr. 87)
10. Recht op organisatie en collectieve onderhandelingen, 1949 (IAO-conventie nr. 98)
11. Verdrag inzake gelijke beloning, 1951 (ILO-verdrag nr. 100)
12. Verdrag inzake discriminatie (arbeid en beroep), 1958 (IAO-verdrag nr. 111)
13. Verdrag tot vaststelling van minimumlonen, 1970 (ILO-verdrag nr. 131)
14. Arbeidstijdenverdrag, 1930 (ILO-verdrag nr. 30)
15. Verdrag betreffende veiligheid en gezondheid op het werk en de werkomgeving, 1983 (ILO-verdrag nr. 155) - Principes 3 en 6 van het UN Global Compact.

Het arbeidsrechtbeginsel heeft ook betrekking op het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsomstandigheden, zoals omschreven in artikel 23 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en artikel 7 van het Internationaal Verdrag over economische, sociale en culturele rechten. Deze omvatten het recht op een eerlijk loon en een gelijke beloning, op veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, op gelijke kansen en op rust, vrije tijd, redelijke beperking van de arbeidstijd en periodieke vakanties met behoud van loon. Voorts zijn inbegrepen het risico van dwangarbeid, in het bijzonder "mensenhandel", waarbij werknemers vastzitten in werk dat zij niet vrijwillig kunnen verlaten vrijwillig te verlaten, in zeer erbarmelijke omstandigheden leven, extreem lange dagen maken en geen of een laag loon ontvangen.

Wapens

De Goudse beschouwt wapens als controversieel indien zij verboden zijn bij het internationaal recht en door internationale conventies of verdragen verboden zijn, of indien zij bij gebruik fundamentele humanitaire beginselen schenden. Dergelijke humanitaire beginselen zijn onder meer het proportionaliteitsbeginsel, dat vereist dat onnodig lijden wordt voorkomen, en het onderscheidingsbeginsel, dat vereist dat militaire en civiele doelen van elkaar worden onderscheiden.

Specifiek beschouwt De Goudse de volgende wapens als controversieel:

1. Anti-persoonsmijnen: zoals gedefinieerd in het verdrag inzake het verbod op het gebruik, de

- opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan, 1997
2. Biologische wapens: zoals gedefinieerd in het verdrag inzake het verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxinewapens en inzake de vernietiging van deze wapens, 1972
 3. Chemische wapens: zoals gedefinieerd door het verdrag inzake het verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens, 1993
 4. Cluster wapens: zoals gedefinieerd in het verdrag inzake clustermunitie, 2008
 5. Nucleaire wapens
 6. Conventionele wapens uitgerust met witte fosfor of verarmd uranium.

Naast de hierboven opgesomde verdragen houdt De Goudse rekening met de volgende internationale verdragen bij de toepassing van het principe rondom wapens:

1. Protocol voor het verbod van het gebruik van verstikkende, giftige of andere gassen en van bacteriologische methoden van oorlogvoering, 1925
2. Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (non-proliferatieverdrag), 1968
3. Artikel 36 van Protocol I Aanvullend op de Verdragen van Genève van 1949, 1977
4. Alomvattend verdrag voor een verbod op kernproeven, 1996
5. Verdrag inzake verboden of beperkingen op het gebruik van bepaalde conventionele wapens die als buitensporig schadelijk kunnen worden beschouwd of willekeurige gevolgen hebben, 2001.
6. Protocol voor het verbod op het gebruik van verstikkende, giftige of andere gassen en van bacteriologische methoden van oorlogvoering, 1925

De Goudse investeert niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van controversiële wapens of aanverwante diensten of onderdelen die essentieel of gespecialiseerd zijn. Bovendien investeert De Goudse niet in bedrijven die een belang (en/of stemrecht) van 10% of meer hebben in een andere onderneming die betrokken is bij de productie van controversiële wapens. Dit geldt ook voor essentiële onderdelen of diensten die zijn cruciaal voor de werking van het wapen, zoals sub-munitie, lonten, geleidingsmechanismen mechanismen en kernkoppen.

De Goudse sluit voorts investeringen uit in bedrijven die betrokken zijn bij de handel in en levering van conventionele wapens, wapens en wapensystemen, militaire transportsystemen, andere militaire goederen en aanverwante diensten met landen en bedrijven waarop wapenembargo's van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en/of de Raad van de Europese Unie van toepassing zijn. Dit omvat de levering van militair materieel aan regimes en aan landen die worden beschouwd als zwakke

staten of onderdrukkende regimes , wanneer er een aanzienlijk risico bestaat dat de wapens worden gebruikt voor het begaan van illegale gewelddaden tegen burgers, genocide, misdaden tegen de menselijkheid of grove schendingen van de mensenrechten. Ook de levering van conventionele wapens aan deze landen wordt als onaanvaardbaar beschouwd. Dit omvat ook de levering van militair materieel aan partijen die bij een conflict betrokken zijn, tenzij aan partijen die handelen in overeenstemming met een resolutie van de VN-Veiligheidsraad, en aan partijen die een onevenredig deel van hun begroting besteden aan militaire uitgaven.

Tot slot sluit De Goudse investeringen uit in alle productie van niet-militaire vuurwapens en de verkoop van (hand)wapens aan consumenten.

Goed bestuur

Fraude, Corruptie en Belastingontduiking

De Goudse beschouwt betrokkenheid bij corruptie, zoals gedefinieerd door de volgende mechanismen, als een schending van de ethische principes:

1. OESO-verdrag over bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties, 1997
2. Principe 10 van de VN Global Compact, 2003
3. Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, 2003
4. De OESO-richtlijnen voor Multinationale Bedrijven, 2011

De Goudse investeert niet in bedrijven die systematisch betrokken zijn bij fraude, corruptie of belastingontduiking. Vormen van corruptie omvatten omkoping, afpersing, fraude, collusie, witwassen van geld, verduistering, illegale politieke bijdragen, nepotisme en bepaalde faciliterende betalingen. De Goudse beschouwt ook het bewust achterhouden, vervalsen of verdraaien van informatie die van essentieel belang voor consumenten, zakenrelaties, aandeelhouders, werknemers of andere belanghebbenden als een schending van haar ethische principes.

Grondrechten, bestuur en wapenembargo's

Overheden zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor het waarborgen van de grondrechten van hun bevolking. Als uitgangspunt heeft De Goudse opgenomen dat het daarom niet belegt in een staat die herhaaldelijk of systematisch niet in staat is de meest elementaire van mensenrechten, burgerrechten en politieke rechten te beschermen, zoals die zijn vastgelegd in:

1. de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, 1948
2. het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, 1966
3. het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, 1966

Om te bepalen welke staten niet aan deze verplichtingen voldoen, hanteert De Goudse volgende gerenommeerde indicatoren: 'Freedom House's Freedom in the World'-rapport en de 'Worldwide

Governance Indicators' (WGI) van de Wereldbank. De Goudse sluit op basis van deze indicatoren staten uit die door Freedom House als "niet vrij" worden beschouwd en/of bij de onderste 20% van de Worldwide Governance Indicators (slechtst bestuurd) horen. Bovendien, als Freedom House aangeeft dat een staat 'gedeeltelijk vrij' is of als er een conflictgebied in het land is dat is bestempeld als 'niet vrij' of 'gedeeltelijk vrij', dan volgt een individuele beoordeling. In het laatste geval hanteert De Goudse de volgende regels: als een betwist gebied - binnen de grenzen van het ene land - wordt binnengevallen, bedreigd, bezet en/of gemilitariseerd door een ander land, dan is het eerste land niet per definitie uitgesloten. Het getroffen land heeft geen effectieve controle over deze gebieden. Staten die als "vrij" of "gedeeltelijk vrij" worden beschouwd, waarbij het duidelijk is dat dergelijke landen effectieve controle hebben over de conflictgebieden, zijn uitgesloten van onze investeringen.

Daarnaast, in lijn met het standpunt van De Goudse over controversiële wapenhandel, belegt De Goudse niet in obligaties van staten die vallen onder de wapenembargo's vallen van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties of de Raad van de Europese Unie.

Appendix 2: Afkortingen

EU	Europese Unie
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NCP	Nationaal Contactpunt
NGO	Non-gouvernementele organisatie
INES	International Nuclear Event Scale
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PCAF	Partnership for Carbon Accounting Financials
PRI	Principles of Responsible Investment
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation
TCFD	Taskforce on Climate-related Financial Disclosures
UNGP	United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights
VN	Verenigde Naties
VBD	Verdrag over Biologische Diversiteit